

ÇOCUĞUN YALAN SÖYLEME NEDENLERİ VE ÖNLEME YÖNTEMLERİ

Günlük yaşamımızda hemen hemen hepimiz yalana başvururuz. Ör; arkadaşımıza "bugün seninle olmayı canım istemiyor" yerine, "işim var" deriz. Çünkü gerçeği söylersek onu inciteceğimize korkarız. Yalan herkesçe ayıplanan bir davranıştır. Genellikle kendi yalanımızı gerekli, diğer insanların söylediği yalanı büyük yalan olarak görürüz. Başkalarını bilerek aldatmak amacıyla söylenen yalanlar, gerçek yalanlardır. Aslında çocukların yalanları, yetişkinlerin yalanlarının yanında masum kalır. Çünkü onların yalanları aldatma amacı gütmeyiz. Çocuk gerçeği iyi değerlendiremediği için, gördüklerini çarpıtarak anlatır ve uydurur. Kimi ana-baba çocuğun olmamış şeyleri olmuş gibi anlatmasını yalan sayar. Bunları dinlemek ve olduğu gibi kabul etmek yerine çocuğu suçlar. 3-5 yaş çocuğunun hayal dünyası çok geniş olduğu için inanılmaz öyküler anlatırlar ve bu dönemde yalan ile yalan olmayanı ayırt edemezler.

Bazen de çocuklar bir özlemini dile getirmek için yalan söyler. Ör; babasız bir çocuğun "babam var" demesi gibi. Normal yollardan takdir edilmeyen çocuk, yalana başvuracaktır. "Annem öldü" diyen bir çocuk, kardeş doğumu ile birlikte ilgisiz kaldığı için böyle söylemektedir.

1- Hayali Yalanlar: Küçük çocuklar gerçeği iyi değerlendiremedikleri için uydururlar. Yetişkinler bunları yalan olarak görür.

2-Taklit Yalanlar: Çocuklar ana-babayı örnek alır. Ana-babanın yalanına tanık olan çocuk, yalan söylemeyi öğrenir. Ör; doktora gidiyoruz diye gezmeye giden anne-baba çocuğun yalan söylemesine zemin hazırlar.

3-Sosyal Yalanlar: Bunlar en yaygın olan yalanlardır. Bir yere gideceğimiz zaman, gitmek istemiyorsak, "hastayım " deriz.

4-Savunma Yalanları: Çocuk kendini korumak için yalan söyler. Çocuk sık sık eleştiriliyorsa, sert tepki gösteriliyorsa, mükemmelliğe zorlanıyorsa çocuk yalana başvurabilir.Çocuk doğru söylediğinde "yalan söylüyorsun" diye suçlanan çocukta , bu yalanların alışkanlık haline gelmesine neden olur.

5-Yüceltilmiş Yalanlar: Başkalarının hayranlığını kazanmak için söylenen yalanlardır.

NASIL ÖNLENİR?

1-Yetişkinler rnek olmalıdır. Eğer anne-baba başkalarına yalan söyleyecek olursa, çocuğun dürüstlüğün önemini anlaması çok güç olacaktır. Çocuklar hangi yaşta olursa olsun yaşına uygun bir dille doğruyu söylemek gerekir.

2-**Aşırı tepki göstermemek** gerekir. yumuşak ve hoşgrl olmalı ve cezadan kaçınmalıdır. Aşırı tepki göstermek, çocuğun sizin fkenizden korunmak için, yalan söylemeye devam etmesine yol açar.

3-Çocuklardan **başaramayacakları şeyler** beklememelidir.

4-**Fazla baskıdan kaçınmalı** ve koyduğumuz kurallarla çocuğun yaşamını fazla sınırlamamalıyız.

5-**ocuğu yetişkinler araç olarak kullanmamalıdır**. rnek; anne ya da babanın çocuğa yalan syletmesi. Annenin "bu yaptığımızı baban duymasın" demesi.

6-Gizli polis gibi çocuğu **sorgulamamalı**: r; "Doğru söylersen ceza vermeyeceğim" dedikten sonra, ocuk doğruyu söyleyince "biliyordum" diyerek tepki vermek ya da dayak, çocukta yalanı pekiştirir. Çünkü ocuk doğruyu söyleyince olumsuzlukla karşılaşmaktadır.

7-Çocuğun **diğer çocuklarla** kıyaslanmaması gerekir.

8-Ana-baba-ocuk **iletişiminin olumlu** olması gerekir. ocuk istek, sıkıntı, kaygı ve endişelerini bizimle konuşabilmelidir. ocuğu dinlemek ve çözüm yollarını kendisinin bulmasına yardımcı olmak gerekir.

9-Yalan söylediği için çocuğu suçlamamak gerekir."Yalancı" etiketi yapıştırılmış olan bir ocuk, bu etiketin gereklerini yerine getirecektir, çünkü yaptığı için kendini yansıttığına inanır. Bu davranışı onaylasak bile, çocuğumuzun kişiliğini bu davranıştan ayrı tutmak gerekir. **Salt kendisi olduğu için onu sevdiğinizi** ocuğunuzun anlamasına yardımcı olun.

10-**Doğrudan emin olmak için kontrol edin**. Çocuğa "devin bittimi" diye sormak yerine "devini görmek istiyorum" deyin. Bu davranış hem kontrol edileceği için ödevini düzgün yapmasını sağlar hem de sonucundan çekindiği için yalan söylemez.

KAYNAK: www.acelyaanaokulu